

אוצרות קאמאראנא

יו"ר ע"י מכון 'אוצרות קאמאראנא' שע"י מרכז מוסדות קאמאראנא • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • בית שמש

גיליון מוגדל - לדגל יום הדמלכה - ראש השנה ה'תשפ"ה

פנינים על סדר הפרשה
מתוך אוצר ספרי רבותינו

אבני אוצר

אוצרות הפרשה במשנת רבנו"ק
מבוארים בשפה שוה לכל נפש

אוצר החיים

הפיוטים בימים הנוראים

הכל נתחבר ברוח הקודש כפי ששמעו ממלאכי מעלה מענין הפיוטים של אחינו בני אשכנזים, מרן האר"י היה אומר כשהיה מתפלל בקהילה קדושה אשכנזי כל היצרות חולת ופיוטים שחברם הקליר ורבונו שמעון הגדול וכיוצא, ובאמת הכל נתחבר ברוח הקודש כפי ששמעו ממלאכי מעלה וכל הפיוטים דיברו ברוח הקדש כמו תהלים של דוד המלך עליו השלום, ויכול להפסיק אפילו באמצע פסוק של קריאת-שמע ומכל-שכן באמצע פרק ובין פרק לפרק, ולכן בימים נוראים היה מרן מתפלל בקהלה קדושה אשכנזים והיה מתפלל נסח אשכנזי ואומר הפיוטים ויוצרות כסדר.

כולם נתקנו ברוח הקודש

מרן האר"י בימים נוראים שהיה מתפלל בין האשכנזים היה אומר כל הפיוטים של ברכת קריאת-שמע, ופסק שאין בזה הפסק, ובפרט שכולם נתקנו ברוח הקודש והיה משבח כל פיוטי אשכנזי של כל השנה ופסק שאין בזה הפסק ויכול לאמרם בכל הזמנים, ולכן מי שעומד בצבור ושותק ואינו אומר עליו נאמר תועבת השם כל גבה לב, גאה וגאון שנה השם, וכל המתהיר נופל בגיהנם. מרן הקדוש הרבי בעל שם טוב נהג שלא לאמרם, ומחמת זה נתפשט המנהג בינינו שלא לאמרם, ורבונו הקדוש מורנו הרב אלימלך מליזענסק נהג לאמרם בראש השנה ויום הכפורים מהטעם שמרן האר"י אמרם באותו הפעם וכן מנהגנו בראש השנה ויום הכפורים לאמרם מטעם זה.

רבי אלעזר הקליר הוא רבי אלעזר בן רשבי בעצמו

רבי אלעזר הקליר הוא רבי אלעזר בן רבי שמעון בן יוחאי בעצמו ולא ניצוץ ולא לגול באין פנים, וכך קבלה ביד רבותינו בעלי התוספות, והסכים ברוח קדשו מרן האר"י לרוח קדשם האמת של בעלי התוספות.

הפיוטים צורך התפלה ורוזן נפלאין לפתוח שערי רצון

הפיוטים של תפלת שמונה-עשרה של ימים נוראים ראינו למורי דודי הקדוש מורנו הרב צבי שצוה לשליח-ציבור שלא להפסיק עד אחר מחיה המתים, ויתחיל ימלוך ויאמר כל הפיוט עד גמירא, וכך מנהגנו, אבל האומר פיוטים קודם התפלה הוא כעוף המשורר ביער כי כל הפיוטים כלם צורך התפלה וסודות ורוזן נפלאין ויחודים ושמות לפתוח שערי רצון ושערי תפלה וחסד וברכה, וכן בכל השנה ברגלים ובפרשיות מן הראוי לומר עד מחיה המתים ויאמר הפיוטים בין ברכה לברכה והוא הנכון:

שולחן הטהור, סי קיב ס"א, סי ס טע"א א-ז

הפיוטים שנתחברו ע"י רובכל בן שאלתיאל

פיוט הקדוש 'אוחז ביד' וגו' ז'ל מאמינים' חברו זרובבל בן שאלתיאל. כן שמעתי מפי קדוש אדמו"ר חכם הרזים מהר"א מקאמאראנא ז"ע.

עתרת שלום להרה"ק רמ"מ מבוריסלוב דף עא.

בזכרו את עונותיו, ונפחד ונרעד, ואין לבו ברשותו לשוב אל ה', הרי זה נכתב לאלתר למיתו. סימן לדבר, המחשבות המבלבלות אותו, ומפיגין את לבו באימת מות, משא"כ הצדיקים, הגם שהם זוחלים ורועדים מאימת השי"ת, הם בוטחים בישועתו וחסדו, ומתחזקים במחשבתם הכתיבה לטובה. והגם שבאים לו איזה רהורים ומזכירים לו עונותיו, אשר הם רומזים על הקטרוג למעלה, מ"מ הם מסיחים דעתם אל גודל התשובה ועזיבת החטא מהיום והלאה, ובקבלת עול מלכות שמים, ולבטוח בחסדו הגדול וכו', עכ"ל.

וכתב רביה"ק מקאמאראנא

ז"ע בספרו מגילת סתרים חל"ק: תר"ו. בראש השנה, ליל א'. חלמתי חלום ארוך, וראיתי שיש עלי דינים קשים [ואחר כך ראיתי, שאני הולך בשערות על ראשי, ואמרתי בלבי, שבוודאי אלו השערות מורין על דינים] רחמנא ליצלן, וביום מסרתי את נפשי, והתפללתי בשמחה רבה. וכשהגביהו את ספר התורה, נראה לי הפסוק 'וראית אותה ונאספת אל עמך' (במדבר מ, יג), ולא השגחתי [כלל] על זה, והתפללתי תפילת מוסף באור צה. ובליל שני חלמתי, שנתגלה הכתר עליין ברחמיו, ונמתקו הדינים. והרב בית יוסף

היה מליץ טוב בעדי, ונשאר רק גביה, וגם זה נמתק, ונגב רק סכין וכף כסף. עכד"ק.

ומובא מהרה"ק מזהר"ג מלעכוויטש ז"ע (תורת אבות לר"ה אות ז') וז"ל: אם כי ראש השנה הוא יום הדין על כל באי עולם ואין אדם יודע מה יהיה דינו, עם כל זה לא יעלה אפילו במחשבתו אופן הרע רח"ל, שלא ימשך חס וחלילה על ידי זה דינים אליו, אלא יבטח בחסדי השם יתברך.

וביותר צריך להזהר בימי הדין, שאז יש רושם גדול על מחשבת האדם להכריע על עצמו ועל אחרים על ידי המחשבות ועל ידי החששות, כנודע מה שהביא רביה"ק מקאמאראנא ז"ע (אוצר החיים פר' קדושים, נוצר חסד פ"ד מ"ח) על תלמיד הבעש"ט הק' שעורר קטרוג על חבירו על ידי מחשבתו ואחר כך המתיקו על ידי שעלה ברעיונו מליצת זכות על חבירו. ויתמלא חוזק ובטחון, בבחינת 'חדות ה' היא מעוזכם', ויעשה את המוטל עליו לעורר רצונו לעבדו בלבב שלם ולקבל עול מלכות שמים, ואל יפנה ללבבו לדברים המעלים בלבו מורך ופחד ויסלק אותם מהרה בכל מיני תחבולות.

מובא בשם הבעש"ט (כתבי קודש כב): 'כל מה שיפול לאדם מחשבות בראש השנה, הם הכתיבה, הן לטוב הן שפל חס ושלום, והמחשבות רעות צריך להמתיקם ולעשות מלחמה עם היצר הרע שהוא מפיל במכוון המחשבות האלו.'

כעין זה מובא בספה"ק דרכי צדק (ר"ה): גילה רבו של מורי [המגיד ממעזריטש] דבראש השנה ויום כיפור הכתיבה הם המחשבות שחושב, לכן ירגיל עצמו ביומי דינא ברה"ל לחשוב על עצמו ועל כל ישראל רק מחשבות טובות לחיים ולשלום ולא ישגיח על כל

סימנים רעים ח"ו, כי היצר במתכוון זורק במחשבתו מחשבות לרע, כגון מחשבות מיתה, לכן ירחם על עצמו וידחה אותן המחשבות, ע"י שיחשוב בעצמו שהוא רוצה למסור נפשו ביד גוים להיות נהרג על קדושת השם לקיים מצות עשה ונפקדתי וכו'. ע"כ.

והדברים מבהילים כיצד עיקר הדין ברה"ל נמשך על האדם כפי מחשבתו, ואם חושב שהולך להכתב בספר החיים - גורם בכך להכתב שם, וחלילה יכול לעורר דין.

וזה ענין ה'סימנים' שאוכלים ברה"ל, כמו שתיקנו חכמינו ז"ל (הוריות יב. כריתות ו). 'השתא דאמרת סימנא מילתא היא, לעולם יהא רגיל למיחזי בריש שתא קרא ורוביא, כרתי וסילקא ותמרי'.

לכאורה, בכל דבר אפשר לראות סימן לטוב וסימן להיפך, כאשר מעלים על השולחן רימון אדום, אפשר להסתכל על היצוניותו ולראות בו סימן של דין כמו גוון האדום, אך אפשר להביט בפנימיותו ולראות את ריבוי הגרעינים הרומזים לריבוי הזכיות.

ואכן זאת עבודתנו, לראות בכל דבר את הסימן הטוב שבו, וסימנא מילתא היא, להראות שאנו בטוחים שהשי"ת הולך להטיב עמנו. כי זהו עבודת היום, להאמין בטובו וחסדו ויתברך עד שלגודל האמונה בחסדו הגדול אנו עושים 'סימנים' כאילו הוא כבר דבר מוחלט אצלנו שהולך להטיב לנו בזאת השנה ובכל דבר שאוכלים וראים בכך סימן לטוב.

וראה עבודת ישראל (פר' נצבים): ידועים דברי אדונינו מו"ר הגאון מהד"ב ז"ל, כי הכתיבה לחיים בספר, פירושו החקיקה במחשבתו של אדם, כי הרשע

לקט ענייני עבודה
במשנת קאמאראנא

ראש השנה

"תמיד ידן לכף זכות ולא יעורר עליו דינא ודיינא, ויהיה טוב לו"

שמעתי מאדוני חמי הרב האלוקי הקדוש מו"ה אברהם מרדכי מפניטשוב, שסיפר לי מגדולת מרן אלוקי הבעל שם טוב, ובתוך הדברים סיפר, שפעם אחת עמדו התלמידים בראש השנה והתפללו, ואחד מן התלמידים נפל ממנו לארץ בתוך התפילה הכלי עם הטאבאק, והגביה אותו, וחבירו ראה זה והתרעם עליו על שהפסיק בתפילתו להגביה הטאבאק ולשאוף, כמנהג.

ומרן אלוקי הבעש"ט ראה ברוח קדשו, שתרעומת של צדיק זה, גרם לחבירו שפסקו עליו שימות באותה שנה רחמנא ליצלן, ועלה הבעש"ט בעליית נשמתו למעלה, וטען הרבה טענות על זה, ולא הועיל, עד שבליל הושענא רבה עלה עוד וטען וצעק, ופעל בתפילתו שאם זה המקטרג מעצמו ימצא לו זכות יפטר זה.

נכנס מרן לבית מדרשו ומצא התלמיד שהתרעם שהוא עוסק בתיקון במשנה תורה, ונטל הבעש"ט המוחין ממנו, ולא היה יכול לומר בדביקות כראוי באמירת התיקון, ומפני זה הלך אנה ואנה לחשוב ברוממות אל יחודו ובאיזה ענינים, ונפל בזה במחשבתו, מפני מה נתגלה ברוח אחרון עקב זה, ונען עשב טאבאק לשאוף ולעשן, ואמר במחשבתו כי יש כמה נשמות יקרות ברוח האחרון, שאי אפשר להם שיתלבשו ויתגשמו, אלא עיקר תיקונם בדבר דק בריח כטעם 'אשה ריח ניחוח לה' (ויקרא א, ט), ומזה באה לו חרטה, שלא היה לו להתרעם על חבירו, ששאף הטאבאק בתוך התפילה, כי מי יודע איזה נשמה ודבר יקר העלה הצדיק הזה ביחודו.

וביום הושענא רבה, היה דרך מרן אלוקי הבעש"ט, להשיב לכל שואלו מה שנגזר למעלה ולמטה, ומה שיתגלה בכל העולם, כי צפה ברוח קדשו מסוף העולם ועד סופו, והיה בדיחא דעתו מאוד ביום הנ"ל, וכל אחד היה מכין לעצמו איזה שאלה, הן בדרוש הן בגמרא ופוסקים, או בשאר ענינים, ולכולם היה דרכו להשיב ביום זה, ואותו תלמיד הכין לעצמו לשאול שאלה הנ"ל למה נתגלה טאבאק בדרותינו וכששאל זה להבעש"ט, אמר לו הרב הקדוש הבעש"ט אמור אתה, ואמר טעמו של דבר, ואמר מרן אביר יותר יתר הדברים שהיו במחשבתך אז, ונזכר וסיפר לו האיך שמצא בזה זכות על חבירו, וזאת נתבטל הקטרוג והגזר מעל חבירו, וכיון שנתבטל סיפר לו מרן כל הענין שגרם על חבירו, והזהיר לו שתמיד ידן לכף זכות להירא שמים, ולא יעורר עליו דינא ודיינא, ויהיה טוב לו.

אוצר החיים פר' קדושים, נוצר חסד פ"ד מ"ח

סע לזידיטשוב כי יש לו דעת המכריע

שמעתי מאמא"ר הקדוש זלה"ה, ששמע מרבו איש אלקים רבי יעקב יצחק מלובלין זלה"ה, שאדם אחד מאנשי שלומו שאל אותו, ואמר לו: רבי, ישיבתי רחוק הרבה מלובלין, ואין בי יכולת לבא לרבינו על ימים נוראים, ראש השנה, יום הכיפורים, וסוכות, ויש קרוב אצלנו שני צדיקים, ששם גם כן מסתופפים בצלם הרבה אנשים, אפשר אני יכול ליסע לאחד מהם, והם רבינו דודי רבי צבי מזידיטשוב זלה"ה, והרב הקדוש [רבי אורי] מסטרעליסק זלה"ה.

והשיב רבינו מלובלין לאיש הזה, טוב לך יותר ליסע לזידיטשוב, להרב הצדיק ר' הירשלי, יותר מסטרעליסק, כי ר' הירשלי הוא תלמיד חכם גדול בנגלה ובנסתר, ויש לו דעת המכריע, להכריע את ישראל לכף זכות, על כן מוטב לך ליסע לזידיטשוב.

בן ביתי, קי"ט קי"ג

אמירת הפיוטים [ג]

הבעש"ט ז"ע נהוג שאין אומרים פיוטים בברכות קי"ש, כמו שכתב רביה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב ז"ע על אתר (פרי קודש הלולים שער הקריאת שמע) "בודאי היה יודע רבינו [האריז"ל] איזה פיוט מיוסד עפ"י סוד היה אומר, אבל אתנו אין יודע, על כן לא ראיתי לאנשי מעשה שיאמרו קודם השמו"ע. אמנם בתוך התפלת העמידה [-בחזרת הש"ץ] ראיתי למורי שהיה מצוה לומר פיוטים, כי אחר שכבר התפללו הקהל בלחש ויצאו ידי חובתן אין קפידא כ"כ להפסיק, ובפרט שהרוב מיוסדים על סודות" עכ"ל.

עדות נדירה על מנהגי הבעש"ט והר"א מליזענסק ז"ע כתב רביה"ק ההיכל הברכה ז"ע (שוה"ט סימן סח ס"א-ס"ב) "מרן האר"י, בימים נוראים שהיה מתפלל בין האשכנזים, היה אומר כל הפיוטים של ברכות קריאת שמע, ופסק שאין בזה הפסק, ובפרט שכולם נתקנו ברוח הקודש, והיה משבח כל פיוטי אשכנזי של כל השנה, ופסק שאין בזה הפסק, ויכול לאומרם בכל הזמנים, ולכן מי שעומד בצבור ושותק ואינו אומר, עליו נאמר 'תועבת השם כל גבה לבי' (משלי טז, ה), 'גאה וגאון שנא השם' (עפ"י משלי ח, יג), וכל המתיהר נופל בגיהנם (מס' ב"ב דף י ע"ב)".

"מרן הקדוש הריב"ש נהג שלא לאמרם, ומחמת זה נתפשט המנהג בינינו שלא לאמרם, ורבנו הקדוש מורנו הרב אלימלך מליזענסק נהג לאמרם בראש השנה ויום הכיפורים, מהטעם שמרן האר"י אמרם באותו הפעם, וכך מנהגנו בראש השנה ויום הכיפורים לאמרם מטעם זה" עכ"ל.

ובזר זהב הוסיף רבינו לציין שהר"א מליזענסק אמר הפיוטים רק ביוצר של יום הכיפורים, וכלשונו (סק"ד) "מרן קודש קדשים ריב"ש טוב לא היה אומר יוצרות שקודם התפלה [-קודם תפילת שמו"ע, דהיינו בברכות ק"ש] וכו', ובביהמ"ד של קודש קדשים רבינו אלימלך היו אומרים ביום הכיפורים יוצרות, וכך הנהיג מורי דודי [מהרצ"ה מזידיטשוב] בבית מדרשו כמנהג מרן, והמבזה שלא לומר פיוטים עתיד ליתן את הדין, אם מרן האר"י וריב"ש טוב אמרו ולא שינו היאך יהיה כח ביד איזה מאן דהוא לשנות שלא לומר פיוטים" עכ"ל.

דברים אלו עולים בקנה אחד עם המבואר במנהגי קאמאראנא (אות תיג) שבראש השנה לא היו אומרים שום פיוט בברכות קי"ש, אבל לענין יום הכיפורים מובא (אות תסג, תסה) שאמרו את הפיוטים "סלח לגוי קדוש", חטאנו צורנו, "ברוך שם", ו"קדוש אדיר בעלייתו".

ולהלכה פסק רבינו (שוה"ט סי' נט ס"ח) "מרן האר"י היה אומר הפיוטים והזולת שבברכות קי"ש, ומרן ריבש"ט לא היה אומר, והבוחר יבחר" עכ"ל.

אחרי שראינו לראות את חשיבות הפיוטים בעיני רבוה"ק ז"ע, נבוא לעסוק במנהגי הפיוטים ובזמני אמירתם.

שני זמנים ישנם לאמירת הפיוטים, האחד, בברכות ק"ש, והשני, בחזרת הש"ץ, ואודות כל אחד מהם מצאנו מחלוקת בראשונים.

לענין ברכות ק"ש כתבו כמה ראשונים שאין לומר פיוטים מפני שזה סותר למה ששינו (ברכות פ"א מ"ד) "מקום שאמרו להאריך, אינו רשאי לקצר. לקצר, אינו רשאי להאריך", ועוד יש לחוש משום מה שאמרו חז"ל (ברכות מ:): "כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בברכות לא יצא ידי חובתו" (כן כתב הטור סימן סח בשם הרמ"ה).

מאידך, כתב הטור (שם) "נוהגין בכל המקומות לומר בהם קרובין, וגם הראשונים אשר תקנום היו גדולי עולם, כמו רבי אלעזר הקליר וחבריו", ולפרש המשנה בברכות כתב רבנו תם (הוב"ד רבינו יונה על הרי"ף ברכות דף ה:): "שהברכות שהן ארוכות, כגון קידוש והברלה, אין לו לקצר ממטבע שלהן כלום. ומקום שאמרו לקצר, כגון ברכת בורא פרי הגפן וכיוצא בה, אין לו להאריך בהם", אבל בברכות הארוכות מותר להוסיף פיוטים.

לענין המנהג למעשה, דעת המחבר (סימן סח ס"א) שכן למנוע מאמירת הפיוטים משום דהוי הפסק, ומנהג אשכנזי לומר פיוטים בברכות ק"ש כהכרעת הרמ"א.

מנהג האריז"ל - כשהתפלל אצל האשכנזים אמר הפיוטים

אודות מנהג האריז"ל כתב בספר פרי עץ חיים (שער הקריאת שמע פרק א) "בענין פיוטים שנהגו האשכנזים לומר, היה נוהג מורינו [האר"י] זלה"ה לומר, והיה אומר שאין בהם שום הפסק, כי הכל הולך אחר החיתום, והואיל ומסיימים מעין הברכה לא היה הפסק" עכ"ל.

פרט מענין כתב רביה"ק ההיכל הברכה ז"ע, שהטעם שהאריז"ל התפלל בימים הנוראים אצל האשכנזים היה כדי לומר הפיוטים, ולצורך כך אף שינה חלק מנוסח תפילתו והתפלל כנוסח בני אשכנז, כמובא בזר זהב (סי' ? סק"ב) "מרן הקדוש [האריז"ל] דרכו היה בימים נוראים להתפלל בבית הכנסת של אשכנזים, שהיה רוצה לומר התפלות והפיוטים של אשכנזים, שכולם ברוח הקודש נתייסדו, לכן היה מתפלל בעת ההוא בקביעות בין האשכנזים, ולא שינה דבר קטן מנוסח אשכנזי, ואמר ברוך שאמר קודם הורו, חוץ מארבע יובכן [בתפילת מוסף של ר"ה] והמאה קולות, ועוד מעט ענינים, אשר זה הכרח לכל נפש חי שיש בו דעת" עכ"ל.

מנהג הבעש"ט - אין אומרים פיוטים בברכות ק"ש

אמנם בקהילות החסידים ההולכים בדרך

רמזי הסימנים בליל ראש השנה

אמרו חכמינו ז"ל (הוריות יב. כריתות ו.): השתא דאמרת 'סימנא מילתא היא', לעולם יהא רגיל למיחזי בריש שתא קרא ורוביא, כתיי וסילקא ותמרי. כמו כן נהגו בתפוצות ישראל לאכול ראש דג לסימנא טבא, ויש למצוא רמזי דחכמתא אמאי נקטו חכמים דווקא מאכלים אלו.

והנה ראש השנה נקרא 'יום הזכרון', וסוד הדבר הוא, כי **הזכרון** בכללותו עולה **רפ"ח**, כי היום הרת עולם ויסוד הבריאה הוא רפ"ח ניצוצין, כדכתיב (בראשית א, ב) 'ורוח אלקים מרחפת על פני המים' ואיתא **מהאריז"ל** (ליקוטי תורה בראשית ג:) שתיבת 'מרחפת' היא אותיות רפ"ח מ"ת, ורומזת על רפ"ח ניצוצין שירדו להחיות את המלכים הקדמאין שמתו ונשברו קודם הבריאה כנודע. **ולכן ראוי לכוון בזה בכל המינים שאוכלין בליל ראש השנה. כי רפ"ח הוא מידי דאכילה.**

ועל כן נהגו לאכול תמרי, כי **הזכרון** עם **תמרי**, עולה **תתקכ"ח**, והוא ארבע **רל"ב** של ארבע עולמות אבי"ע, כי כל עולם יש בו בפרטות ארבעה מילויי שם הוי"ה, ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שעולים לסך רל"ב. **וזהו יסוד כל הבריאה.**

על דרך זה יש לרמז בענין הקר"א, כי **הזכרון** עם **קרא**, עולה **תקפ"ט**, והוא ה' אחרונה דשם ב"ן ומילוי, כזה: ה', **יוד ה' ו' ה'ה', יוד ו' דלת, ה'ה ה'ה, ו' ו' ה'ה' ה'ה. ויכוון להעלות ה' אחרונה שבאחרונה של כל הבריאה כולה.** כי שם ב"ן בכללותו רומז למלכות התחתונה, ואת ה' אחרונה דשם ב"ן היא הבריאה הגשמית ממש, **ויש לכוין להעלותה לשורשה.**

עוד יש רמז במנהג אכילת הרובי"א, כי **הזכרון** עם **רובי"א**, עולה **נוצר ונק"ה**. שהם ב' מזלות, הח' והי"ג שכולל הכל כידוע. והם שורש הרחמים העליונים הנוזלים מן לבנון מדיקנא עילאה דארץ, **ויש לעורר תרין מזלין עילאין שמהם נשפעים רחמים רבים ור"ב חסד הנרמזים ברובי"א.**

בדרך זה יש לרמז גם על אכילת סילק"א, כי **הזכרון** עם **סילק"א**, עולה **צפנה נגבה קדמה ימה'**. היינו **לסלק השונאים מארבע רוחות העולם על ידי שמעוררים זכרון ליום ראשון הוא העונג הקדום, שורש הכתר, המתעורר בריש שתא.**

גם יש לרמז מנהג אכילת כרת"י, כי **הזכרון** עם **כרת"י**, עולה **איל מלך יושב על כסא רחמים**. והוא ממש ענין היום הקדוש, **שיש לתברא חילא ותוקפא דינא קשיא ורחמי מתערין**, וע"י השופר עומד הקב"ה מכסא דין ויושב על כסא רחמים.

עוד נהגו ישראל לאכול ראש דג, והרמז בזה, כי **הזכרון** עם **ראש דג**, עולה **ולעולמי עיד תמלוך בכבוד**. והוא שאנו ממליכים אותו היום למלך על כל העולמות, ומעלים אותו כעטרה לראשינו בקבלת עול מלכות שמים באהבה.

מה שנהגו שלא לישן ביום ראש השנה

מובא בספרי הפוסקים בשם הירושלמי (הגם שלעת עתה לא מצאו מקומו איה) "מאן דדמיך בריש שתא דמיך מזליה". ולכן רבים נזהרים לא לישון ברי"ה ביום, ולאחר שמתעוררים משנתם שוב אינם שוכבים ונשארים ערים (ועי' בכתבי האר"י שאחרי חצי היום ובפרט אחר התקיעות שכבר נתעורר ז"א אפשר כבר לישון כי אין כבר בחי' דורמיטא עיי' בשער הכוונות ענין ר"ה ופע"ח,

על חטא שחטאנו לפניך "בחזק יד"

וכאשר שמע זאת בעל ה'תולדות' נודעזע מאוד, כי היה קפדן גדול ונתעקש להוציא לפועל את כל רצונותיו והקפיד על מי שהפריע ועיכב אותו מלהוציא את רצונו לפועל עד שכולם חששו מהקפדתו, וכאן שמע את התורה יוצא מפי הבעש"ט ונכנסו הדברים אצלו וחדרו כליות ולב עד שקיבל על עצמו להתבטל להנהגת הבורא ולומר על כל דבר 'יהי כן'.

ומסופר בספר שבחי הבעל שם טוב שאחר שחזר מנסיעתו הראשונה אל הבעש"ט 'היה מחלק כל המעות שלו כי החזיר כל הקנסים שקיבל וכל המו"מ שהיה בו נדנדד איסור החזיר והכריז בחרם שכל מי שקיבל ממנו ואינו בהכשר יבוא ויחזיר מעותיו עד שנשאר עני'.

והרבה יש לעמוד על כך להגיע למידה זו, כי מידת ההשתוות קשה מאוד להגיע אליה, וכל זמן שהאדם חי ויש לו את ה'אני' שלו, צריך כל ימיו ללחום עם מידת הגאווה ואין עצה ואין תבונה רק להתפלל על ה' ולהעתיך בתחינה, כמו שמספרים על הבעש"ט ששאלו אותו תלמידיו לאיזה רבי ילכו אחר פטירתו, והשיב להם שישאלו אותו אם יש עצה נגד מידת הגאווה, ואם יתן להם עצה הרי זה סימן שאינו רבי, ורק באם יאמר שאין עצה רק להתפלל אותו יבחרו לרבי עליהם.

על כן לכל הפחות אפשר לאחוז במידה זו של 'יהי כן', להתבטל להנהגת הבורא ולא לכפות את רצונותיו לא על עצמו וכל שכן על אחרים בשום צורה ואופן שהוא, ועל ידי קבלה זו נזכה כולנו להמליך על עצמינו את המלך הקדוש ונזכה לגמר חתימה טובה אכ"ר.

[נעילת ראש השנה תשפ"ב]

קבלה טובה לכבוד השנה החדשה

בנוסח הווידי של יום הכיפורים אנו אומרים "על חטא שחטאנו לפניך בחזק יד", והפירוש הפשוט בזה הוא שכפינו את רצונינו על אחרים.

וכשאנו עומדים עתה בתחילת עשרת ימי תשובה וצריך זכיות רבות וכל אחד מחפש לטהר עצמו ולהשלים את חלקי נפשו, הוא זמן ראוי מאוד ליקח על עצמינו קבלה טובה בענין זה, להיות נקי מהפגם של 'בחזק יד', לא לכפות את רצונינו על אחרים, לא במישרים ולא בעקיפין, אלא לקבל על עצמו כל מה שיארע עמו מן השמים בלי לשנות את הרצון האלוני.

ועל ידי קבלה זו יזכה להמליך על עצמו את המלך הקדוש, כי כאשר כופה את רצונו על אחרים הרי הוא ממליך את עצמו בעל כרחו על זולתו ונעשה פגם במלכות העליונה, אך כאשר משלים עצמו בחלק זה הוא נעשה כלי שישרה עליו מלכותו יתברך בשלימות.

ומסופר שהרה"ק בעל התולדות ז"ע הגיע פעם לאיזה עיר, וסמוך לעיר הזאת נולד בן יהודי אחד ובא האיש להזמין את התולדות לבוא לברית ויתן לו סנדקאות, והסכים לכך, אבל ביקש ממנו שרק כאשר הכל יהיה כבר מוכן ברגע האחרון לפני הברית יקראו אותו כי אין לו זמן לחכות והבטיח לו היהודי שכן הוא והכל כבר מוכן. כשבא היהודי עם התולדות לבית ששם הברית ראו שיש רק תשעה ואי אפשר לעשות הברית.

והאיש פחד מאוד מהקפדתו של בעל התולדות, ומיהר לרחוב לחפש עשירי ומצא יהודי הולך לדרכו,

כי ר' הירשלי הוא תלמיד חכם גדול בנגלה ובנסתר, ויש לו דעת המכריע, להכריע את ישראל לכף זכות, על כן מוטב לך ליסע לזודיטשוב.

בן ביתי, קי"ט קי"ג

ביטול הקטרוג על לימוד התורה שלא לשמה

מעשה אירע בזמן אדונינו רבינו יוסף מערבי, תלמיד מתלמידי מרן האר"י בצפת, (ורבי חיים ויטאל היה בדמשק בזמן הזה). שאמר לו (=לרבינו יוסף) אליהו בראש השנה, שיש קטרוג גדול למעלה שיתחזק להמתיק הדינים, כי גברו מאד, עד שמלאך מיכאל נשתתק, ותש כחו מרוב הקטרוג והדין. ואמר לאלהיו רבינו יוסף הנ"ל, הלא אני יודע בשנה הזאת למדו תורה הרבה, והשיב לו אליהו, על זה הקטרוג מתגבר היינו, שלמדו הרבה תורה, וכל רוב התורה מסורה ביד טינופת של ס"מ הרשע ימ"ש, שלמדו משפה ולחוץ, לפלפול של הבל, ולקינטור ולהתגאות בלתי ריח לשמה ולא הלכו בתורה, ללמוד לדבקה בו באותיות התורה, ולקשט השכינה, והוא הביא כל האותיות והתורה לפני בית דין של מעלה, וכאשר ראו פמליא של מעלה התורה נתנה ביד הקליפות, על זה נתגברו הגבורות והדינים, ויצא הקצף ונשתתק מיכאל, כי מעט הוא התורה שהביא מיכאל, מה שהיא טהורה ונקיה לשמה, לשם האות בעצמה, שלא ימסרוה לקליפות חלילה ושאל לו רבינו יוסף, מה אבינו אברהם אומר, ואמר אליהו, שיש לו (=לאברהם אבינו) בוש גדולה, ובוש לילך ולהמליץ עבורם, יותר מאלו עברו כל העבירות שבעולם, [והוא מטעם] שמסרו שעשועין דמלאך קדישא, למקום הטינופת והסירוחן.

ויהי כשמוע הרב את דברי אליהו, העיר לב העם לתשובה גדולה ועמד רבינו יוסף והכריז זה ברבים, כי רבו המקטריגים, עד שנתעוררו כל אנשי צפת ועשו כל הקהילות שבצפת, תשובה ובכיה גדולה על זה, ובא אליו אליהו ואמר לו, שבכך תשובות בתי כנסיות שבצפת נתלבש [אברהם] אבינו הרחמן, והלך לפני הבית דין וביטל מעט מהגזירה, שיתעכב הגזר דין עד יום הכיפורים שבתוך כך יעשו תשובה, ויוציאו את התורה מעמקי הקליפות. ובתוך משך הזמן, הודיע הרב מוהר"ר יוסף להרבה מדינות, ועשו תשובה.

מעשה אורג, סו"מ עוקצין, לא"פ דר"ט ע"א

"כזו השנה שם בן נח' הוא המליץ יושר עבור ישראל"

בנו השני של הרה"צ ר' אברהם מרדכי [חתן רביה"ק בעל היכל הברכה זי"ע] היה הרב הקדוש ר' שם קלינגבערג, ומסופר סיפור נפלא אודות לידתו כפי שכותב בזה הלשון: מנהגו של רבינו בליל א' של ראש השנה אחר המוציא היה לומר מי המה המליצי יושר של זו השנה וכמוהו הרבה ענינים, וכן בשנה זו שנולדתי, אמר בראש השנה, שבזו השנה הוא שם בן נח, שנכדי הראשון שיוולד בשנה הזאת, אקרא על שמו. וכשנולדתי בעיר סקאלע, וכתב כ"ק אמו"ר ז"ל 'מזל טוב', וביקש ממנו שיכתוב, איזה שם יקרא אותי. והשיב לו, וכי שכחתי מה שאמרתי בליל א' דר"ה שהבטחתי לשם בן נח, שנכדי הראשון שיוולד בשנה זאת אקרא על שמו, ומי שישאל אותך, על שם מי נקרא כך, תאמר לו על שם בן נח'.

כתבי שם

אזהרה שלא להנביח קולו בתפילות דלחש בראש השנה

ועוד יש לפרש הפסוק (דברים ד, ל) 'שמעת בקולו' דזה מזהיר אותנו להמנע עצמו מהמנהג הגרוע אשר נשתרבב להרים ולהגביה קול בשעת התפילה בלחש בימים הקדושים דאיתא בגמרא ברכות דף כד ע"ב ריש פרק מי שמתו המשמע

תרי"ג רענינים ככל פלח ופלח

וכן דוגמתו ביצירה ששם מקנן זעיר הוא זעיר מטטר"ון רמון שיש בכל פלח תרי"ג פירות קטנים, ואם יש רמון שאינו כן הוא קללה 'זנה תזנה הארץ' (הושע א, ב) כמו שושנה שבדורינו שנשתנה על ידי חטא.

זוהר ח' על זוה"ק בראשית רכג ע"א

"עשיתי כמה פעולות בשביל כללות ישראל שבמדינת רוסיא והכנעתי את השר שלהם"

תר"ו. בראש השנה ביום א' עשיתי כמה פעולות בשביל כללות ישראל שבמדינת רוסיא והכנעתי את השר שלהם, ומגודל הקיטרוג היה לי מה שהיה ביום שני ואני עשיתי את שלי, ובלילה ראיתי את השר הנ"ל בחרב שלופה ורצה להרוג אותי שאם לא אניחננו... והבטחתי שאניח אותו, ואחר כך ראיתי שרו של אדם והבטיח לי שלא יעשה שום דבר רע משום גזירה, וברכתי עליו ברכה שמברכין על המלך והקיצותי, וכן היה שנתבטלו כל גזירות שעל היהודים שבאדם.

מגילת סתרים

טענות על זה, ולא הועיל, עד שבליל הושענא רבה עלה עוד וטען וצעק, ופעל בתפלתו שאם זה המקטרוג מעצמו ימצא לו זכות יפטר זה.

נכנס מרן לבית מדרשו ומצא התלמיד שהתערם שהוא עוסק בתיקון במשנה תורה, ונטל הבעש"ט המוחין ממנו, ולא היה יכול לומר בדביקות כראוי באמירת התיקון, ומפני זה הלך אנה ואנה לחשוב ברוממות אל ויחודו ובאיזה ענינים, ונפל בזה במחשבתו, מפני מה נתגלה בדור אחרון עקב הזה, ענין עשב טאבאק לשאוף ולעשן, ואמר במחשבתו כי יש כמה נשמות יקרות בדור האחרון, שאי אפשר להם שיתלבשו ויתגשמו, אלא עיקר תיקונם בדבר דק בריח כטעם 'אשה ריח ניחוח לה' (ויקרא א, ט), ומזה באה לו חרטה, שלא היה לו להתערם על חבירו, ששאף הטאבאק בתוך התפילה, כי מי יודע איזה נשמה ודבר יקר העלה הצדיק הזה ביחודו.

וביום הושענא רבה, היה דרך מרן אלוקי הבעש"ט, להשיב לכל שואלו מה שנגזר למעלה ולמטה, ומה שיתהוה בכל העולם, כי צפה ברוח קדשו מסוף העולם ועד סופו, והיה בדיחא דעתו מאוד ביום הנ"ל, וכל אחד היה מכין לעצמו איזה שאלה, הן בדרוש הן בגמרא ופוסקים, או בשאר ענינים, ולכולם היה דרכו להשיב ביום זה, ואותו תלמיד הכין לעצמו לשאול שאלה הנ"ל למה נתגלה טאבאק בדורותינו וכששאל זה להבעש"ט, אמר לו הרב הקדוש הבעש"ט אמור אתה, ואמר טעמו של דבר, ואמר מרן אמור יותר יתר הדברים שהיו במחשבתך אז, ונזכר וסיפר לו האיק שמצא בזה זכות על חבירו, ואז נתבטל הקטרוג והגזר מעל חבירו, וכיון שנתבטל סיפר לו מרן כל הענין שגרם על חבירו, והזהיר לו שתמיד ידין לכף זכות להירא שמים, ולא יעורר עליו דינא ודיינא, ויהיה טוב לו. אוצר החיים פר' קדושים, נוצר חסד פ"ד מ"ח

"טוב לך יותר ליסע לזידיטשוב כי יש לו דעת המכריע"

שמעתי מאמא"ר הקדוש זלה"ה, ששמע מרבו איש אלקים רבי יעקב יצחק מלובלין זלה"ה, שאדם אחד מאנשי שלומו שאל אותו, ואמר לו: רבי, ישיבתי רחוק הרבה מלובלין, ואין בי יכולת לבא לרבינו על ימים נוראים, ראש השנה, יום הכיפורים, וסוכות, ויש קרוב אצלנו שני צדיקים, ששם גם כן מסתופפים בצלם הרבה אנשים, אפשר אני יכול ליסע לאחד מהם, והם רבינו דודי רבי צבי מזודיטשוב זלה"ה, והרב הקדוש [רבי אורי] מסטרעליסק זלה"ה.

והשיב רבינו מלובלין לאיש הזה, טוב לך יותר ליסע לזודיטשוב, להרב הצדיק ר' הירשלי, יותר מסטרעליסק,

בר"ה יהי' נידון בהיכל זכות לפני סנהדרי ישראל צדיקים רחמנים

'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם' (שמות כא א), והענין לפניהם ולא לפני גוים, כי מי שהולך בערכאות ומואס בדיני התורה כשיהיה נידון למעלה על ענינו יהיה נדחה דינו להיכל חובה דלא מרחמין עליו, אבל מי שהולך לפני דיני התורה לקיים דין תורה כשיבוא יום הכסא בר"ה יהי' נידון בהיכל זכות לפני סנהדרי ישראל צדיקים רחמנים. וסוד היכל זכ"ת מספר דאל שדי אל הויה אל אדניד סוד שורש הב"ד של שלשה, ובהיכל זכות יש ארבע היכל זכות כמבואר בזוהר, וארבע פעם היכל זכות יהיה במספרו 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם' במספר השוה.

היכל הברכה פר' משפטים

"ראיתי על פניו זיו וזוהר השכינה בכמה מיני זיו וזוהר והר כמראה הקשת של מעלה בנונין נהירין"

והיה מספר והולך בזה הלשון: זוהר כזה ממש זכיתי לראות אצל מורי [מהרצ"ה מזידיטשוב] בראש השנה שחל יום ראשון לשבת, וביום השני לא היה מורי ורבי יכול לתקוע, ועמד מורי להתפלל מנחה ותפלת מנחה שלו היה תמיד אש שורף שלהבת יה כנודע, וכשראיתי זאת הלכתי ממקומי ועמדתי אצל החלון קרוב למקום מורי להתפלל שם, ואחר התפלה היה דרך מורי לילך מעט אנה ואנה וגם החלון, וכשהחזיר פניו מן הכותל ראיתי על פניו זיו וזוהר השכינה בכמה מיני זיו וזוהר והדר כמראה הקשת של מעלה בנונין נהירין, ונפל עלי פחד ורעדה ונפילתי לאחורי והחזיקו בי בני אדם שלא אפול, ולא ידעו הסיבה. וכשראה מורי את הרעדה שלו, החזיר את פניו לכותל וסמך ראשו על הכותל שנים או שלשה רגעים, והחזיר את פניו ולא ראיתי עוד שום דבר. והיה מספר והולך שגם בעת פטירת מורי הרגשתי וראיתי זיו וזוהר כזה עליו, ומזה זכיתי להשגת תורתו.

נתיב מצוותיך, נתיב היחוד שביל ד

"מסרתי את נפשי והתפללתי בשמחה רבה ונמתקו הרנינים"

תר"ז. בראש השנה, ליל א'. חלמתי חלום ארוך, וראיתי שיש עלי דינים קשים [ואחר כך ראיתי, שאני הולך בשערות על ראשי. ואמרתי בלבי, שבוודאי אלו השערות מורין על דינים] רחמנא ליצלן, וביום מסרתי את נפשי, והתפללתי בשמחה רבה. וכשהגביהו את ספר התורה, נראה לי הפסוק 'וראית אותה ונאספת אל עמי' (במדבר מ, יג), ולא השגחתי [כלל] על זה, והתפללתי תפילת מוסף באור צח. ובליל שני חלמתי, שנתגלה הכתר עליון ברחמי, ונמתקו הדינים. והרב בית יוסף היה מליץ טוב בעדי, ונשאר רק גניבה, וגם זה נמתק, ונגנב רק סכין וכף כסף.

מגילת סתרים

"תמיד ידין לכף זכות ולא יעורר עליו דינא ודיינא, ויהיה טוב לו"

שמעתי מאדוני חמי הרב האלוקי הקדוש מו"ה אברהם מרדכי מיניטשוב, שסיפר לי מגדולת מרן אלוקי הבעל שם טוב, ובתוך הדברים סיפר, שפעם אחת עמדו התלמידים בראש השנה והתפללו, ואחד מן התלמידים נפל ממנו לארץ בתוך התפילה הכלי עם הטאבאק, והגביה אותו, וחבירו ראה זה והתערם עליו על שהפסיק בתפילתו להגביה הטאבאק ולשאוף, כמנהג.

ומרן אלוקי הבעש"ט ראה ברוח קדשו, שתרעומת של צדיק זה, גרם לחבירו שפסקו עליו שימות באותה שנה רחמנא ליצלן, ועלה הבעש"ט בעליית נשמתו למעלה, וטען הרבה

קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה, המגביה קולו בתפלתו הרי זה מנביאי שקר.

זכרון דברים, מאמר לתשובה וליום הכסא

גם בראש השנה ויום הכפורים אסור להשמיע תפלתו כלל

התפילה כשהוא באמת בדבקות גדול כרבי חנינא בן דוסא שנפשו מן המורגש לגמרי אל המושכל, אזי הוא עצמו אינו שומע ואינו יודע מה קאמר, אבל מי שאינו במדרגה הזאת הוא עצמו אי אפשר שלא ישמע אמירתו אבל יזהר שלא ישמיע לאחרים חלילה, ואסור להגביה קולו בשמונה עשרה, אבל כשמתפלל בביתו איזה בקשות ותחנונים ותפלות יכול להשמיע קולו דילפון בני ביתו דרך בקשות ותפלות, אבל שמונה עשרה אסור לו שישמעו אחרים ותפלתו נדחית, ויזהר מאד בכל יכלתו. ואסור לו לאחר להטות את אזנו לשמוע זעק ולחש של חברו ועבירה בידו.

גם בראש השנה ויום הכפורים אסור להשמיע תפלתו כלל. ואם בא להשמיע להתעורר עצמו מאימת יום הדין כדרך המוני עם שידעתן מועט בכונת התפלה, על-כל-פנים לא ישמיע אלא בתוספת שהוסיפו בראש השנה ויום הכפורים אבל לא בעיקר הברכות חלילה, הזהר והזהר.

שולחן הטהור סי' קא סעי' ד-ה

הוא תקון גדול ושמירת הנפש

ארבע קדושות של הקליר של יום הכפורים חיוב על הכל לאמרם כי הוא תקון גדול ושמירת הנפש. ומתחיל ובכן לך תעלה עד אחר קדושה, בשחרית ובמוסף מנחה ונעילה.

שולחן הטהור סימן סח סעי' ה-ז

בראש השנה סוד 'נפש', וביום הכיפורים 'רוח', ובסוכות 'נשמה' ובשמיני עצרת 'חיה'

כי בראש השנה נתקנו הברורים בסוד 'נפש חצוני', וביה"כ בסוד 'רוח' מרוח אלהים חיים רוח נכון חדש בקרבי ע"י רוח נשברה, ובסוכות נעשין הנפשות מהברורים של ראש השנה בבחינת נפש פנימי גמור בסוד 'נשמה' עם לבוש זך זיו השכינה סוד סכך הסוכה עם הסוכה.

ומבואר לכל משכיל שיש כלים, וצלם, וצלם הפנימי, הנעשה על ידי מצוה, ותורה, ורעותא ורצון הלב. ו'כלים' הם סוד דין והם לבושי הנפש מלכות ומעשה הבת לאביה כי במחשבה אתברירו זה נתקן בראש השנה על ידי נסירה מסוד ש"כ"ה נצוצין נבנית המלכות ונתקן הגוף, ולכן צריך להמשיך אכילה גופניות בכל עש"ת בקדושה עליונה לתקן הגוף והכלים בקדושה.

ועיקר היחוד בראש השנה הו"ה אדנ"י והויה בד' מלואים להאיר על הכלים ששורשן אדני במלוי תרע"א ויהי' רל"ב תרע"א במספר מלך זכ"ר שו"פ. ועיקר היחוד ביה"כ הו"ה אלה"ם, ובסוכה הו"ה אה"ה והוא נ"ר אחד מסטרא דאימא. **אוצר החיים פר' אמור**

מי שמקשר עשרת ימי תשובה ביראה ואהבה כך מתנהג כל השנה, כי הכל הולך אחר השורש

ובכל שנה קודם ימים נוראים בא יראה ופחד על האדם, היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו' (ע"פ עמוס ג, 1), ומי שמקשר עשרת ימי תשובה ביראה ואהבה כך מתנהג כל השנה, כי הכל הולך אחר השורש. והעיקר שיהיה [ו'החזירנו] ב'תשובה ש'לימה ל'פניך ר"ת לבוש' מלבוש הנשמה, ויקשר בימים אלו באמונה שלימה כי לית אתר פנוי מניה, ובנקל לו לעשות תשובה מאהבה, עד שמעוונות בעצמו יהיה לו לבוש של ו'החזירנו ב'תשובה ש'לימה ל'פניך.

וידע כי כל [ה]עוונות נרשמים לו על אברים, כמו שעניי ראו ולא זו, צדיק אחד שאמר לאדם מה שעבר בנשג"ז עם כל הסימנים, שנתן לה חתיכות בגד יפה, וגם זה נרשם עליו.

נעשה למעלה עת רצון ונענו עבדו כל ישראל בתפלתם

שמעתי מאמור"ר, שפעם אחת בא בן כפר לעיר על יום טוב ראש השנה, והוא לא ידע להתפלל אפילו אות אחת ולא ברכה אחת, אלא שראה שכל בני הכפרים באים לעיר על ראש השנה הוא גם כן בא לשם, וכשבא עת התפלה בבית הכנסת וראה שכל ישראל מתענעים הנה והנה, ואומרים איזה דיבורים בקול רם, והוא לא ידע מזה כלל, ושאל לאביו מה זה, ואמר לו שהקב"ה היושב בשמים אליו אנחנו קוראים ומדברים ומתפללים כל השנה, ובפרט בב' ימים אלו שהקב"ה דן את כל העולם מה יהיה לכל איש כל השנה, וכששמע זאת מאביו, אמר, אני מה אעשה להקב"ה שאין אני יודע להתפלל, והשיב לו אביו, שתוק ושמע מאלו ישראל מה שהם אומרים, והשיב לו, אבי, אבי, הרי אני איני יודע מה הם מדברים, מה אני אעשה להקב"ה, וגער בו אביו, ואמר לו, שתוק, כדי שלא יתוודע שאתה עם הארץ, ועמד איזה רגעים, ואמר בזה הלשון, איך וועל פאפין מיט מיין מויל להקב"ה, וגער בו אביו, והוא לא יכול לעצור עצמו, ואמר בזה הלשון, איך שוועוויטש, ועשה כן בכל כחו במסירות נפש, ונעשה למעלה עת רצון גדול, ונענו עבדו כל ישראל בתפלתם, ע"כ.

(בן ביתי תהלים קיט, קח)

ומעתה אם אדם הצדיק רואה יודע כך, מכל שכן מלך מלכי המלכים הקב"ה, 'והחיה יתן אל לבו' (קהלת ז, ב), ואל יתייאש עצמו כי גדול כח התשובה, ובנקל לשבר כל המסכים המבדילים ולדבק עצמו לקונו על ידי צדיק הדור.

נוצר חסד אבות פ"ה מ"ח

כל שנה יש לו ראש ומנהיג שהוא יום ראש השנה

הביא הרה"ק מקאמארא זי"ע בספרו נוצר חסד (פ"ו מ"ב) בשם הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, שכל מקום שאין שם ראש ומנהיג, אז הס"מ שרו של עשו נעשה שם ראש, עיי"ש. וראיה לדבר חזינן מבריתו של עולם, שקבע הקב"ה ראש ומנהיג לכל זמן ולכל חפץ, כי ימות השנה יש להם ראש השנה, וכל חודש יש לו ראש חודש, וכן ימות השבוע יש להם יום שבת קודש, ומזה נמצינו למדין שכל דבר צריך שיהא לו ראש ומנהיג.

(ברך משה פר' קרח)

סתרו יושר עצתו אמונה

סתרו יושר עצתו אמונה (פיוט לשחרית דר"ה). אמר הקדוש רבינו יחיאל [מיכל] מזלאטשוב, 'סתרו יושר', שהיושר הוא בהסתרה גדולה, ואף הסתרה הוא יושר, ועיקר הסתרה הוא שאחר כך יושר בא, אבל 'עצתו' לאחוז צדיק דרכו ב'אמונה' ואז יתגלה לו הארות המשגיח, שיראה השגחה על כל תנועה ותנועה, לרשעים הסתתר קב"ה ושתני (ע"י תיקו"ז דף עא ע"ב), אבל לגבי צדיקא לא אתני ולא אסתתר, כי יודעין שגם בהסתרה מלא כל הארץ כבודו, ובזה יתפרדו כל פועלי און.

(היכל הברכה ויקרא דף קסה ע"א)

מלכויות

סוד מלכויות של ראש השנה, יקרא לכל העמים בפי כל לתקן עולם במלכות שדי, ויקבלו כלם את עול מלכותך עליהם, והיתה לה' המלוכה, והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד אמן כן יהיה במהרה בימינו.

(היכל הברכה בראשית דף מה ע"ב)

זכרונות

ידוע הוא שכלל גדול בתורה, בכל מקום דכתיב בתורה

לשון זכירה, זהו כשרוצה הקב"ה להושיע לאיש אחד איזה פרט וכן להשני לכלל אזי תיכף ומיד יש לו ישועה ונענה בתפלתו, כמו אצל נח כתיב ויזכר אלקים את נח (בראשית ח, א), וכן ויזכר אלקים את רחל ויפתח את רחמה (בראשית ל, כב), וכיוצא בו, אעפ"י שאין שכחה לפני כסא כבודו יתברך, אעפ"י כתיב לשון זכירה, כי הקב"ה כל יכול, הוא הדין בראש השנה כשישראל מזכירין זכרון תרועה מזה מעוררים למעלה גם כן בחינת זכירה, וכל ישראל יושעו בכל צרכיהם אמן.

(דמשק אליעזר ח"ו דף מב ע"א)

שופרות

כל איש ישראלי נתעלה פנימיות נפשו למעלה במקום צר ונסתלק החיות ונשאר בקטנות, ועל ידי השופר יוצא חיות מחודש מאור אין סוף ונעשה ככריה חדשה תתחדש, ומזה הענין בא לכל השנה התחדשות המוחין בכל יום בהרף עין וברגע המתוק, כידיע לעובדי השם באמת בלב אמת.

(אוצר החיים ויקרא דף רנב ע"א)

על ידי תקיעות שופר נתעלה שם אלהים בראש השנה עד 'ואין אלהים עמדי', ונעשה ממש חסדים משפיעים כל טוב בני חיי ומזוני, ובראש השנה אתיא יצר הרע לקטרגא, ועל ידי שנתאדם פני התוקע וממשיך אור כתר השערים בהארות פנים של עתיקא נעשה כולו חסד וחיים.

(זהר חי ח"ב דף רפ ע"ב)

היה פניו מבהיק ומאיר כעין קשת של מעלה

חילוקא דרבנן המלושב בו בגן עדן ארצי אחר פטירתו, ולפעמים זוכה בו גם בעולם הזה, לבוש מלכות, וזכו בו אסתר ומרדכי וצדיקים בעת תורה ותפלה, ר' אבא אתלהיטו אנפוי כנורא, פניו בוערת כלפידים. ואני זכיתי לראות פני מורי דודי [רביה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב] במנחה ראש השנה שהיה פניו מבהיק ומאיר כעין קשת שלמעלה, עד שנפלתי לאחורי מאימה ופחד, והבין זה מורי, והחזיר פניו לכותל על רגע, ולא ראיתי עוד.

(זהר חי ח"ד דף רסה ע"ב)

ראיתי על פניו זיו וזהר השכינה בכמה מיני זיו וזהר והדר כמראה הקשת של מעלה בגוונין נהירין

והיה מספר והולך בזה הלשון, וזהר כזה ממש זכיתי לראות בראש השנה אצל מורי [רביה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב] שחל יום ראשון בשבת, וביום השני לא היה מורי ורבי יכול לתקוע, ועמד מורי להתפלל מנחה, ותפלה שלו היה תמיד אש שורף שלהבת יה כנודע, וכשראיתי זאת הלכתי ממקומי ועמדתי אצל החלון קרוב למקום מורי להתפלל שם, ואחר התפלה היה דרך מורי לילך מעט אנה ואנה וגם להחלון, וכשהחזיר פניו מן הכותל ראיתי על פניו זיו וזהר השכינה בכמה מיני זיו וזהר והדר כמראה הקשת של מעלה בגוונין נהירין, ונפל עלי פחד ורעדה ונפלתי לאחורי, והחזיקו בי בני אדם שלא אפול, ולא ידעו הסיבה, וכשראה מורי את הרעדה שלי החזיר את פניו לכותל, וסמך ראשו על הכותל שנים או שלשה רגעים, והחזיר את פניו ולא ראיתי עוד שום דבר, והיה מספר והולך שגם בעת פטירת מורי הרגשתי וראיתי זיו וזהר עליו, ומזה זכיתי להשגת תורתו.

(נתיב מצותיך נתיב היחוד שביב ד אות ד)

לא יגזור חלילה שום עינוי נפש רק פרנסה ברכה הצלחה שפע טובה בריאות הגוף לכל ישראל

המון ישראל הומין ומרעישין 'כתבנו בספר פרנסה וכלכלה', ומברכין את ה' המבורך, והן הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד, על כן המו מעי לו רחם ארחמנו גא ד' (ירמי' לא, יט), ומהמון ישראל אשר הומין ומרעישין אחר ה', ואומרים יהמו גא רחמיך לרחם עלינו, ואזי לא יענה לא יגזור חלילה שום עינוי נפש, רק פרנסה ברכה הצלחה שפע טובה בריאות הגוף לכל ישראל אמן.

(היכל הברכה בראשית דף מו ע"א)

אות קכו

צדיק אינו רואה רע אצל אחרים

קכו. הבעל שם טוב אמר כי האיש אשר הוא נקי לגמרי, ולא פגם כלל מעולם אפילו כל שהוא, אי אפשר לו לראות רע בשום אדם, וכשרואה מעשה רע אצל אדם אינו יכול לקשר את מעשיו לענין רע, כי אין לו רע, כדכתיב (תהלים ה, ה) 'כי לא אל חפץ רשע אתה, לא יגורך רע' היינו שהרע לא יגור אצלך.

או בדרך אחר, לא רק שלא יראה רע משום שאין בו רע, אלא גם מצד ההשגחה הפרטית, שאי אפשר שישמע מרע שיעשה שום אדם, כי לא יזמין לו ה' יתברך לראות רע או לשמוע שום רע, וכדאיתא בספר שבחי הבעל שם טוב, שאמר הבעש"ט: "אצלי אין מקרה" ויאמין כל אדם שכל דבר בא בהשגחה ולא יתלה במקרה ח"ו [זה לשונו: פעם אחת היה הבעש"ט בק"ק נעמרוב והיה הולך הבעש"ט מבית גדול לבית קטן עד שתעה למרתף ונכנס למרתף וצוה לבדוק מזוזות. שאל אותו איש אחד, ואם יתעה איזה אדם יתלה תיכף באיזה דבר, שמא מקרה הוא. השיב לו הבעש"ט אצלי אין מקרה, ומזה יאמין כל אדם שכל דבר בא בהשגחה ולא יתלה במקרה ח"ו]. ולכן כל דבר רע שאדם רואה, הוא רמז מן השמים שיתקן את מעשיו, אך האדם שהוא מתוקן לגמרי אין מראין לו רע מן השמים.

ולכן כשרואה האדם איזה איש שעושה רע, או שמספרים לפניו מאיזה איש שעשה רע, ידע בבידור שיש בו שמץ מנהו מאותו הדבר עצמו, ואף אם הוא צדיק שלא חטא בעצם העבירה גופא, מכל מקום יש בו קצת דקצת מאותו ענין, והזמין לו ה' יתברך ראייה זו או שמיעה זו, כדי שישים אל לבו לשוב ולתקן הפגם ההוא, ולא זו בלבד, אלא שעל ידי זה שהצדיק מתעורר לתשובה, יש בו גם האיש הזה העושה רע, כפי מהלך הבעש"ט שאין מקרה בעולם, ותכלית הרע הוא כדי שיהיה כסא אל הטוב, וכיון שנעשה התכלית מתבטל הרע יען כי גמר תפקידו ותיקונו, כי הוא תלוי בו בצדיק.

ובספר היכל הברכה (פר' שלח דף ק"ג ע"א) בענין המקושש, כתב זה לשונו: הענין כך היה על פי הידוע ממרן האר"י בעל שם טוב כשהצדיק עושה חטא קל גורם לאיש פשוט חטא חמור, כידוע שפעם אחד ראה אחד מהמוני עם שחילל שבת, והיה מתאנח מאוד על זה באיזה ענין חילל הוא שבת שיראה את זה מחלל שבת, והראו לו מן השמים [ובזהוהי ח"י (פר' וישב דף שמ"ה ע"ד) איתא ששאל במתיבתא עילאה מה זה ואמר לו] ששימש עצמו עם תלמיד חכם שנקרא שבת, ובה נחשב לאיש כמותו חילול שבת, וכן אירע פעם אחד לתלמיד שהיה יושב בליל ט' באב אחר חצות לילה והיה מיחד יחודים וכותב רזין דאורייתא, כי היה נדחה, וגם ברית מילה היה בינים זה, על כן הקיל לעצמו והסיח דעתו מן אבילות, ונכנס לתחום אותו הרשע, והשיג גבולו של ס"מ הרשע, על כן התגרה בו הרשע באותו שבוע, והביאו לידי כעס גדול, וגרם בכעסו, שרשע אחד תחב סכין בבטן רשע כמותו והרגו, ואמר לו מרן שכל זה גרם הוא, ועשה תשובה גם על זה, עד כאן לשונו.

וכל זה הביא גם כן בלקט אמרי פנינים (דף ר"ח ע"ב), וסיים וזה לשונו: ומחמת שמשה רבינו קירב את הערב רב, ונכתב עליו כי פנה אל אלהים אחרים, כמבואר בספר ליקוטי תורה, על כן ראה את העגל ומחולות, וראה שאין להם תקנה, על כן שיבר את הלוחות, והמשבר כלים בחמתו וכו' (שבת ק"ה ב) ובה הוציא את הרבים ידי חובתן כיון שהוא גם כן נתחייב בדבר, ועשו כולם תשובה על ידי אחדות עם משה רבינו ע"ה והעלה את כולם וכו'.

ובספר נוצר חסד (אבות פרק ד' אות א') כתב זה לשונו: איזה חכם, מרן אלוקי ריב"ש זצ"ל פירש הלומד מכל אדם זהו כלל גדול, שלפעמים אדם סובר בעצמו שהוא צדיק גמור, וכשרואה איזה שמץ עבירה בשום בן אדם, ידע שגם אצלו נמצא כאלו, ועושה תשובה, כמו שסיפר שפעם אחד ראה איש המוני שחילל שבת בשוגג קרוב למזיד, והרבה תשובה על זה, עד שגילו לו מן השמים שגם הוא חילל שבת ששימש עצמו עם תלמיד חכם הנקרא שבת, וכן כיוצא בזה המתגאה כאילו בא על אשת איש (סוטה ד' ב), הכועס כאילו עובד עבודה זרה (זוהר ח"א כ"ז ב), והחכם ישכיל בכל זה, וילמד מכל אדם לתקן מדותיו, וכן יכול ללמוד איזה מדה מכל אדם בשוק, כי אין איש ישראלי שלא יהיה בו מדה טובה מה שלא ימצא בזולתו, ויכול ללמוד מדות טובות מכל אדם, ובלבד שישים לבו על זה, וכן יכול ללמוד אף מגוי בשוק כשמספר לו איזה סיפור מעשה, ואיזה ענין, יבין בנפשו שלא על חנם שומע זאת, אלא שילמד ממנו איזה הנהגה טובה או דרך טוב, וזהו איזהו חכם שכבר הוא חכם, הסימן הוא שלומד מכל אדם עד כאן לשונו, והובא שם עוד בפרק ו' ד"ה אותיות נפש, שמרן אלוקי צעק ובה על זה וכו' עד שגילו לו במתיבתא דרקייע שהוא עצמו פגם בכזה ששימש עצמו עם תלמיד חכם עיין שם.

ולכן אין לאדם לדבר לשון הרע על חברו אף שראה אותו עובר עבירה, או ששמע מאיש מהימן שעשה עבירה, דהא מזה שהוא ראה או שמע הדבר ההוא, מזה יראה שמסתמא גם בו בעצמו יש מקצת מאותו הדבר, ומוטל עליו לתקן אצלו הדבר ההוא, ועל ידי זה יתוקן גם האיש העושה רע וכו': (ערבי נחל פרשת לך, אמתחת בנימין קהלת בפסוק את הכל ראיית)

לפי המהלך של הבעש"ט אין מקרה בעולם, וכאשר אדם רואה לפניו עצים ואבנים, יש כאן סיבה לכך, והוא צריך לברר ולתקן אותם, כגון על ידי שיתפעל מהם ויגמרו לו להתקרב יותר להשי"ת, וכן בכל דבר צריך לברר ולמצוא בכך איזה ניצוץ של טוב איך יוכל להעלות הדבר ולעבוד על ידו את הבורא ית', ועל ידי זה נעשה שינוי בעצם הדבר שעולה לשורשו, ומכניס תוספת אלוקות באותו חפץ. ועל דרך זה בכל פרט ופרט, במיוחד כשרואה הנהגות בני אדם, שהן באות להראות לו דרך בעבודת ה'.

[ראה בספר דגל מחנה אפרים (פרשת וישלח ד"ה וישלח) זה לשונו: וכשהוא מכניס השכל שלו בכל דבר שהוא עושה אזי מכניס שורש אלוקות באותו דבר ובהוה הוא מעלה הדבר לשורשו וכמו שאיתא בגמרא (תענית כ"א.) אצל נחום איש גם זו שזה היה מידתו שבכל דבר שהיה עושה ושאיירע לו היה מכניס השכל

העליון היינו החסד כי החכמה הוא שורש החסד כידוע על כן כשאירע לו שגנבו מאתו אבנים טובות שהוליד לבי קיסר והניחו עפר במקומו אמר גם זו לטובה, והיינו שהיה יודע ששער הוא גם כן מן הד' יסודות אף שהוא יסוד התחתון אף על פי כן יש בו שורש אלוקות והיה מכניס עם השכל שלו שדבוק לשכל העליון בחינת חסד שבו שהוא שורש אלוקות שיש בו שהוא יכול להפך ולשנות כל הטבעים ואז נמתקו כל הדינים].

וכל אחד לפי רוחב דעתו, שיכול להבין ולהשכיל לפרש את הרמז שנשלח לו מן השמים, כך זה פועל עליו, על דרך שאמרו ז"ל (ברכות נה): כל החלומות הולכים אחר הפה. ואם אינו מייחס לכך חשיבות, אינם פועלים עליו. וכפי המשמעות שהוא מייחס אליהם, לטוב ולמוטב, כך משפיעים עליו, כי הכל הולך אחר האמונה.

ומובא מהבעש"ט שפעמים הרבה מבין תיכף את המשמעות של הסימן, והוא ראייה שאכן עבור הדבר הזה נשלח לו הסימן מן השמים. ואם אינו מצליח למצוא, מוטב שידחה את המחשבה ההיא, ולא יעצור עצמו מלהיות בדביקות באמצע תפילתו.

וכך איתא בספר בן פורת יוסף (דף נ' ע"ב) וזה לשונו: אמנם לפעמים יש מחשבה שצריך לדחותה, ואם נפשך לומר במה אדע איזה מחשבה לדחותה ואיזה לקרבה ולהעלותה, יתבונן האדם אם בשעה שבאה המחשבה זרה מיד עלה במחשבתו במה לתקנה ולהעלותה אז יראה לקרבה ולהעלותה, ואם לא יעלה מיד במחשבתו במה לתקנה, אז מסתמא באה לבטל את האדם בתפלתו ולבלבל מחשבתו, ואז יש רשות לדחות המחשבה ההוא כי הבא להורגך השכם כו'.

וראה פרי הארץ (פר' מקץ) ח"א: שבדרך אמונת האדם והסתכלות בהשגחתו יתברך כן ממשך על עצמו השגחתו, אם מאמין השגחתו בפרטות, מושגח בפרטיות, עד נוקף אצבעו ממש שהוא מאתו ית', ואם מסיר עינו מהשגחתו יתברך ואינו מאמין ניתן תחת הטבע ונקרא כופר.

וזהו כשיטת הבעש"ט שהעולמות וכל המציאות היא רק במחשבתו של האדם, והכל נקבע לפי תודעתו. ולכן כל מקרה וכל תנועה, הכל מתפרש על ידי האדם לפי התפיסה של האדם, ואם אינו נמשך אל הרע לא ישים לב שיש כאן דבר רע, ואז מתבטל הרע מאחר שאין הרע אינו קיים אלא במחשבת האדם המפרש אותו כדבר רע. וכגון כאשר רואים אחד מחתך בלי רחמנות בבשר החי של חברו, זה יכול להתפרש כשפיות דם ויכול להתפרש כרופא מנתח הרוצה להציל חיים. המקרה כשלעצמו אין לו שום נטיה לטוב או לרע, והכל תלוי אצל כל אחד לפי הידיעות שיש לו בראש. ואפילו באם ח"ו אחד הורג את חברו, אם לא היה קיים אצל האדם הנחה מוקדמת שההריגה הוא דבר רע, לא היה מוגדר דבר זה כענין רע כלל, אלא היה מביט על כך כשוחט בקר לאכילה שאין בכך פסול.

ועל דרך זה באם שומע ענייני חדשות על מקרה של רציחה ח"ו, לפי הבעש"ט אין שום מקרה בעולם, והכל בא בתורת כרוז מלמעלה כדי להורות אל האדם שיפושש במעשיו לראות האם חטא בהלבנת פנים שהוא כעין שפיות דמים דאזיל סומקא ואתי חיורא (ב"מ נח:).

הגה"ח רבי יחיאל יהושע שיינפלד שליט"א
משפיע קהילתינו הק'

כתר וחכמה - תענוג וחיות - בשני ימי ר"ה

מבואר בספרי החסידות, כי בתחילת ר"ה נפסקת החיות של השנה הקודמת, והבריאה כולה מתחברת שוב למקור ושורש חיי החיים ומקבלת חיות לשנה נוספת.

ושמעתי **מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א** שעל דרך זה הוא בכל ראש שיש בימים האחרונים של החודש הסתלקות המוחין, עד נקודת המולד שאז מורגשת התחדשות החיות בבריאה והשפעת מוחין חדשים.

הכלל הוא, שבכל פעם שיש מעבר בין דרגה לדרגה, מוכרחים להגיע עד נקודת האין, ושם נוצרת ונולדת הדרגה המחודשת. כמו גרעין הנרקב לגמרי קודם צמיחתו, וכמו ביצה המסרחת לחלוטין קודם שהאפרוח גדל ממנה (תמורה לא.).

וכה כתב **רביה"ק מקאמארנא** זי"ע בספר אוצר החיים (פר' קדושים) וזל"ק: כטעם 'וחילופיהן בגולם' (אבות פ"ה מ"ז) שאמר **מרן אלוקי הבעל שם טוב** נודע לנו **להיות התחלפות כל ההפכיים בגולמא, שהוא העדר שבין הויה להויה**, על ידי יו"ד שהוא סוד גולם, בסוד חכם מתיר נדר ושבועה וכו'. עכד"ק.

וכן בר"ה, כאשר מתחדשת עלינו שנה מחודשת, מגיעים אל נקודת האין שהוא שורש הכל, היינו מקור החיים העליונים הנמשך מ'אור אין סוף' ב"ה, שהוא למעלה מכל ההגדרות, ומשך נמשך שפע החיים לשנה החדשה.

כשהנשמה מתדבקת במקום כה עליון, היא מרגישה תענוג עצום. כי ככל שהעולמות גבוהים ונעלמים יותר, הם מתקרבים יותר אל התענוג והשעשועים של הקב"ה שעלה ברצונו הקדום לברוא את העולמות כדי להשתעשע עם נשמות ישראל ועם התורה הקדושה.

וזהו אכן עבודתינו לעורר בר"ה את **התענוג** הקדום של הבורא ית' - 'זכרון ליום ראשון' שאז עלה לפניו ית' התענוג והשעשועים שעתידיים לעלות מעבודתם של ישראל, ובכך מתעורר מחדש הרצון הפנימי למלך עליהם, ומתחדש רצונו להחיות את עולמו לשנה נוספת.

התענוג - הוא הדרגה האלוקית העליונה ביותר של הבריאה, כאשר עדיין לא היה כלום, אפילו לא מחשבה ורצון על הבריאה, אלא תענוג בלבד. ולכן נקראת דרגה זו בשם 'כתר' כי היא הכתר שמעל הכל, אפילו מעל הראש שהוא המחשבה והרצון.

ומתוך **התענוג** הזה שהוא דרגת 'אין' נולד **כח החיים** של הבריאה שזהו דרגת 'החכמה' הנולדת מן האין, כמאמר הכתוב (איוב כה, יב) 'החכמה מאין תמצא', אשר 'החכמה' זו היא מקור החיים, כדכתיב (קהלת ז, יב) 'החכמה תחיה בעליה'.

הבריאה כולה מתקיימת על ידי **כח החיים** הפועל בה בתמידות. כל פרט בבריאה יש בו חיות וכח התנועה, ואפילו אבן דומם יש בו חיות ונשימה מועטת. הכח הזה הוא כח החיים הנשפע ממקור החיים, והוא בחינת החכמה העליונה שממנה תוצאות חיים. אילו נפסק לרגע אחד הכח הזה של החכמה העליונה, מתבטל תיכף העולם מקיומו.

ושתי דרגות אלו - **הכתר והחכמה**, שהם **התענוג והחיים**, מתגלים בשני ימים דר"ה ונשפעים אל הבריאה המחודשת של השנה החדשה.

על כן מתעסקים בר"ה עם שני דברים, האחד - לעורר **ה'תענוג'** הקדום של הקב"ה למלך על העולם, והשני - לעורר את מקור **ה'חיים'** העליונים. אנו מתדבקים באור פני מלך חיים, מעתירים 'זכרנו לחיים', וממשיכים עלינו חיים חדשים ממקור החיים העליונים' כמו שכתב **רביה"ק מקאמארנא** באוצר החיים (פר' ברה) וזל"ק: **ועל ידי השופר יוצא חיות מחודש מאור אין סוף, ונעשה כבירה חדשה תתחדש, ומה הענין בא לכלל השנה התחדשות המוחין בכל יום.**

ענין זה נדרש היטב על ידי רביה"ק **הדמשק אליעזר** (תשובה בתחילת זוהר חי ח"ג) וזל"ק: ומעתה אחי הנעים אתן לכם טעם הגון לכל הימים טובים המשמשין ובאים, היינו ר"ה יוה"כ סוכות שמיני עצרת, **והו טעם למה ב' ימים של ר"ה הם כל**

כך גדול, שאפילו בארץ ישראל עושים אותם ב' ימים טובים ואינו נקרא יו"ט של גליות כמו שאר ימים טובים, אלא **לפי שב' ימים אלו הם בחינת ב' ראשים בסוד ב' ראשית, היינו יום ראשון הוא בחינת 'כתר' קוצו של יו"ד שהיא בחינת אריך אנפין, ויום הב' היא בחינת 'חכמה' בסוד 'ראשית חכמה' (תהלים קיא, ט).** **ושניהם הם בחינת ראש, כתר היא בראש בסוד 'עטרת ראשנו' (איכה טו, ט), וחכמה היא 'ראשית חכמה', ושניהם הם כביכול אות יו"ד של שם הוי"ה, קוצו של יו"ד, ויו"ד עצמה. לזה נקראו שני ימים אלו יומא אריכתא (ביצה ה); לפי ששניהם הם דבוקים באות יו"ד לבד הבאים מבחינת שורש אריך אנפין כנודע, וזהו נמי הטעם שמוכרח להיות שני ימים טובים ר"ה, כי הם בחינת ב' ספירות קדושות כתר חכמה ואינם אלא יום אחד ארוך הבאים משורש א"א.**

להציב כלים למקור החיים

ומבאר **הרה"ק מברדיטשוב** זי"ע (קדושת לוי, ר"ה) שכיון שבר"ה מתגלה מקור חיי החיים של כל השנה, והקב"ה מקציב 'חיים' לכל חי למשך השנה כולה, אזי כפי היכלים' שהאדם מעמיד, כך יורד החיים למטה.

'כלים' אלו, הם המחשבות שהאדם עסוק בהן בר"ה, ולפי סוג המחשבות כך נשפע עליו השפע. אם לטוב - הוא לטוב, ואם להיפך - אזי להיפך ח"ו.

לפיכך, אם השפע היורד בר"ה פוגש את האדם כשהוא דבוק באלקים חיים, אזי הוא מתמלא ע"י החיים עם אור אלוקי ושפע רב טוב ממקור החיים, אבל באם הוא מנותק ממקור החיים ומתעסק עם דברים נפרדים, נמשך השפע למקומות שפלים ח"ו.

אם יעמוד איש בר"ה ויהיה עסוק עם כספו וממונו, יתכן שכל השפע האלוקי של החיים המתחדשים בר"ה יזרום הישר אל עסקיו, להגדיל הונו ולהרבות זבחו, והכל יתבזבז על גשמיית בלי שישאר כלום לעצמו - לעצם חיי הדביקות של הנשמה עם קונו.

תשלום עשרת ימי תשובה

ההמשך של ב' ימי ר"ה הוא בתשלום עשיית, וכמו שכתב **רביה"ק מקאמארנא** זי"ע בנוצר חסד (אבות פ"ה מ"ח) בזה הלשון: מי שמקשר עשרת ימי תשובה ביראה ואהבה כך מתנהג כל השנה, כי הכל הולך אחר השורש.

בראש השנה שהוא היום הראשון של עשיית נעשה נסירה בספירת **הכתר**, ואז נפרד הכתר - שהוא התענוג שבנפש - כמציאות לעצמו כדי שיוכלו להמליך עליו את הבורא מתוך בחירה. אך כיון שהכתר נבנה ע"י בחירתו של הנברא מתעורר כתוצאה מכך 'דין' על הנבראים לדבוק היכן התענוג שלהם והאם המליכו עליהם את הבורא בחלק התענוג.

ולכן ביום ראשון של ראש השנה הוא 'דינא קשיא', כי הנבראים נבדקים מצד מידת התענוג שלהם, ומי יאמר זכיתי לבבי להתענג על ה'.

כי יש רבים ששלמים בחלק המעשה ונוהרים שלא לעבור על שום סעיף בשולחן ערוך אבל חלק המידות שלהם אהבה יראה והתפארות אינה פועלת אצלם ואין להם זמן להשקיע במידותיהם משום שמרגישים בזבז זמן או ביטול תורה וכיו"ב.

ויש שיש להם שלימות גם במידות, אבל חלק המחשבה שלהם סתום ואינם משקיעים כלל בהתבוננות במצוות התלויות במחשבה כגון ייחוד ה' ואמונת ה' וכיוצא ב"ב.

ויש שמשקיעים בהתבוננות בגדלות ה', אבל קשה לומר שהתענוג שלהם הוא מדביקות הבורא כי זהו המקום היותר נעלם, ושם נבדק האדם ונידון ביום ראשון של ראש השנה ועל כן הוא 'דינא קשיא'.

ובכדי להמתיק דין זה תוקעין בשופר שמגלה שבפנימיות יש תענוג לאדם מדביקות הבורא.

כמו כן ביום השני ננסרת **החכמה** שהיא הכח להאמין ולהיות מחובר עם דברים שהם למעלה מהשגת השכל, ואנו

מקבלים כח ויכולת להתדבק במידת החכמה שבבריאה, ואז שייך שנבחר מרצונו להשתמש בכח החכמה להתדבק בה' בדביקות שלמעלה מהשגת השכל, ולהאמין שהקב"ה מחיה עולמו בתמידות בכל רגע מאין ליש והוא נמצא בכל מקום וכן בשאר אמונות שאין להם הוכחות על פי השכל אלא מאירות בקרבינו מכח החכמה האלוקית.

גם כאן מתעורר דין כתוצאה מהנסירה והעם נבדק ונידון האם אכן משתמשים בחכמתם עבור מלכות הבורא ית', אבל דין זה הוא 'דינא רפיא' לפי שאינו דין קשה כ"כ כמו התענוג. ודין זה נמתק ג"כ על ידי השופר שמגלה שכל אחד מיישראל מוכן למסור נפשו לה' משום שמרגיש את כח החכמה האלוקית שזהו מציאותו ומזהו ואינו רוצה להיות נפרד ממציאיותו האמיתית אף לרגע.

ואכן, כיון ששני ימים אלו הם שורשי המוחין של השנה, ששם כלול הכל, כי התענוג והרצון מולידים את המחשבה, והמחשבה מולידה תשוקה במידות, והמידות מולידות את המעשה, לכן חשוב מאוד מחשבתו של האדם בימים הללו.

ביום שלישי דעשיית ננסרת מידת **בינה**, וניכרת כמציאות בפני עצמן, ואז שייך שיבחרו העם בבחירתם להתבונן בטעמי המצוות ובגדלות ה' על ידי מוח בינה, ובד בבד מתעורר גם מידת הדין האם אכן משתמשים במוח בינה עבור מלכותו ית'. ודין זה נמתק על ידי צום גדליה שחל ביום זה.

ביום רביעי דעשרת ימי תשובה ננסרת מידת **הדעת**, וניכרת כמציאות בפני עצמן, ואז שייך שיבחרו העם בבחירתם להשתמש בכח הדעת היינו להוריד את הרעיון שבמחשבתם אל הרגשת הלב שלא יתקבל אצלם האמונה כרעיון בעלמא בחזרי המוח אלא יהא נחלק כמציאות ממשית ומורגשת עד שיהיו מקושרים בכל מעשיהם אל האמונה שבמוחם, ובחידא מחתא מתעורר גם מידת הדין האם אכן משתמשים במוח הדעת עבור מלכותו ית', בבחינת 'בכל דרכיך דעהו'. ודין זה נמתק ג"כ על ידי צום גדליה שלפעמים חל ביום זה.

עד כאן נעשתה פעולת התשובה בחלק של **בפיך** שזהו חלק המחשבה, שמאירים את האני' האמיתי של היהודי, שזהו חלק אלוך ממעל, ומורידים אותו לתוך המוחין **חב"ד** לשעבד את המוחין עבור מלכותו ית'.

אחר כך ביום חמישי שיש שביעי ננסרים ספירות **חסד גבורה תפארת**, ומידות אלו ניכרות כמציאות בפני עצמן, ויש לנו יכולת לאהוב ולירא ולפאר, כדי שנוכל לבחור להשתמש בהם עבור אהבת המלך ויראתו ותפארתו, וכן מתעורר בהם דין וביור על מצבת של הנברא במידות אלו, וכאן הדין ממוחק יותר ואינו קשה כ"כ כמו הדין שהיה על המוחין חב"ד, ועל כן אין צריך להמתיק אותו כ"כ על ידי שופר וצום. ויש ליקח את האהרה של המוחין ולהמתיק בהם את המידות, ובכך מאירים את הארת התשובה לתוך החלק של **בלבכך**.

ביום שמיני ננסרת מידת **הנצח** כמציאות בפני עצמה, ויש לנו יכולת להשתמש בזה כדי לנצח את כל הסיבות המעכבות ולהוציא לפועל את רצונו הטוב, וכאשר בוחרים לשעבד את מידת הנצח עבור מלכותו ית', לנצח את כל הסיבות המעכבות אותנו לעבוד את ה', וכן לשמור בקביעות את הסדרים ואת הקבלות שקיבלנו על עצמינו, מכניסים בכך את המידה הזאת תחת מלכותו ית'. וביום זה מתעורר דין על מידת הנצח האם אכן בחרנו להשתמש בזה עבור מלכותו ית', ומעוררים ביום זה התעוררות רחמים מרובים, והוא הנקרא 'יום י"ג מידות'.

ביום התשיעי - ערב יום הכיפורים - ננסרים ספירות **הוד יסוד מלכות**, כמציאות בפני עצמן, ויש לנו יכולת להודות ולהתקשר ולעשות, כדי שנוכל לבחור להשתמש בהם עבור הגדלת מלכותו בפועל ובמעשה, שזהו החלק של **'לעשותו'**, היינו ליקח את כח התשובה שמגלה שמצד מהותינו הפנימית אנו רוצים רק את הבורא ית' ולעשות על ידו את הפעולות והעשיות שאנו מחוייבים בהם מן התורה. וביום זה באשמורת הבוקר ממתיקים הגבורות המתגברות ביסוד על ידי שחיטת התרנגולת.

"כדי שתמליכוני עליכם" יש בה ג"כ טובת והנאת הגוף

הקב"ה עלינו, וגם זה רק מתוך שמחה.

ועזרא אמר (נחמיה ח') ויאמר להם לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאיך נכון לו כי קדוש היום לאדנינו, ואל תעצבו כי חדות יהוה היא מעצכם. וכן האריז"ל דיבר על בכיה והכוונה על בכיה מתוך שמחה.

ואומרים משום הרבי מקצק שראה לאחד שקרא שמע בכונה יתירה ונענע ראשו לצדדים וכו', המתין לו עד שסיים, ומשסיים אמר לו 'מה כיוונת?' ענה לו 'את הכתוב בשו"ע, להמליכו בשמים ובארץ ובארבע רוחות!', אל הרבי 'להמליכו על עצמך שכחת'....

ואפשר שבאותה מדה שממליכים את הקב"ה כך באותה מדה נזכרים לפניו, כי בהא תליא, ודו"ק. ולכן אמירת פסוקי זכרונות נסדרו אחרי מלכויות.

ומובא בשם זק"ק רבי יעקב משה מקאמארנא ז"ע ששמע מהמגיד מטורסק זי"ע, ששמע מזקינו בעל 'מאור עינים' בשם הבעל שם טוב, שהחל מיום ט"ו באב, שמכל ברכה שמברך אחד את חברו בברכת השנים נוצר הימנה מלאך. והם המלאכים המליצים עליו בעמדו בדין בימים הנוראים.

יעזור הקב"ה שנזכה לשנה טובה ומתוקה אכ"ר.

מציינו בגמ' (ר"ה ט"ז א') תניא א"ר יהודה משום ר"ע מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח, מפני שהפסח זמן תבואה, הוא אמר הקב"ה הביאו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות. ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת, מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא, אמר הקב"ה הביאו לפני שתי הלחם בעצרת כדי שיתברכו לכם פירות האילן. ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג, אמר הקדוש ברוך הוא נסכו לפני מים בחג כדי שיתברכו לכם גשמי שנה. ואמרו לפני בראש השנה מלכויות וזכרונות ושופרות. מלכויות, כדי שתמליכוני עליכם, וזכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה, ובמה בשופר.

ובתוספתא שם (פ"א הי"ב) הגרסה שונה במקצת, אמר רבי עקיבה אמרה תורה: הבא עמר שעורין בפסח, שהוא פרק שעורין, כדי שתתברך לכם תבואה. הבא חטים בכורים בעצרת, שהוא פרק אילן, כדי שיתברכו עליך פרות אילן. הבא נסוך המים בחג, כדי שיתברכו עליך מי גשמים. אמרו לפניו מלכויות, וזכרונות ושופרות. מלכויות, כדי שתמליכוהו עליהם; וזכרונות, כדי שיבא זכרוניכם לטובה לפניו; שופרות, כדי שתעלה תפלתכם בתרועה לפניו.

בהשקפה ראשונה הדברים כאן טעונים הבנה.

שהרי כל הדברים המנויים כאן הינם לתועלת מיידית והנאת האדם על אתר. הברכה בתבואה, הברכה בפירות, הברכה בגשמים, זיכרון לטובה אצל הקב"ה, ועליית התפילה, כל אחד מבין שכל אלה הם לרווחת האדם, אולם המלכת הקב"ה על האדם מה תועלת מיידית ומורגשת יש בה לתועלת הגוף, וכיצד נאמרו הדברים מפי רבי עקיבא בנשימה אחת ובחדא מחתא.

ונראה לבאר כי מוסדות האמונה יש כאן. ולהבדיל אלפי הבדלות מאומות העולם עובדי אלילים.

כי גויי הארצות אינם חיים את חייהם בידיעה שאחד מלמעלה עומד וצופה במעשיהם, ואינם חושבים וזוכרים כלל באילייהם מדי יום, אלא עושים מעשיהם לטוב ולרע כחפץ לבם. באיך תורה שמחייבת אותם, ורק לעתים מזומנות נזכרים בו ואז עולים לרגל לאילייהם ומנסים לרצות אותם בקרבן ובמנחה, שלדעתם אם לא יעשו כן שמא יחרה בהם אף האליל ותגרם להם רעה. או שמא נזכרים בו בעת צרה.

עצם עבודת האליל גם הוא אינו נעים, והוא מפחיד ומבהיל. באים לפניו מעונים מגולחים ובגדיהם פחותים, עתים חלוצי כתף, ועתים פוצעים עצמם וניגרי דם מהם. ועוד כיו"ב. מביאים לו את המנחה אשר בידם לרצותו, ופונים והולכים לדרךם.

לעומת זאת עם ישראל שכל השנה וכל חייהם חיים בעין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים, והרי זה ממש המלכת הקב"ה עליהם. וזו בקשתם בתפילת ברכת החודש, 'חיים שיש בהם אהבת תורה ויראת שמים'. הרי זה שבכל עת יראת ה' על פניהם, והמה מחוברים בו תדיר, וממילא מיישרים אורחותיהם לפי התורה, וכל מחשבתם בקב"ה אינו כאחד שעושה רע ועושים לו נחת רוח כדי לרצותו. וכנ"ל, אלא שקרובים אליו מאוד ודבוקים בו, וכשהם מקיימים עלייה לרגל אין זה זמן מאויים כלל, אלא אדרבה קרבתם אליו נעימה וטובה להם מכל. בבחינת 'אני קרבת א-להים לי טוב', והדבוקות בעליה לרגל אינו אלא מתוך שמחה, ונצטוונו על אכילת בשר ושתיית יין ושמחה עצומה.

א"כ המלכת הקב"ה עלינו [ועל כל מעשינו] אינו אלא טובה עצומה שמשפיעה על כל ארוחת חייהם, ואולי הטובה ביותר מכל הדברים המנויים לעיל.

הראש והשורש לכל זה הוא יום ראש השנה שבו ממליכים את

מרכז מוסדות קאמארנא בארץ הקודש

KOMARNE INSTITUTIONS
14 MIRIAM HANEVIA, 9951455
RAMAT BET SHEMESH

בנייה
מ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מרים הנביאה 14 רמת בית שמש ג' 2

יום שני ליל י"ב תשרי
יערך כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א את שולחנו הטהור בשעה 10:00
לרגל יומא דהילולא קדישא של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע

זי"ע ראשון של חג הסוכות

מנחה עירי"ט 5:50
שחרית (מכות) 9:15
מנחה 5:50
מעריב מוצי"ט ..... בוקר ר"ת

במוצאי יום טוב ראשון
יתקיים זכר לשמחת בית השואבה' במנין זמר בתופים ומחולת
בהיכל הגדול' בשעה 8:30 [מתחילים פתוח]

חול המועד

שחרית מנין המרכזי של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בהיכל הגדול 9:00
שחרית בשאר השטיבלאך כל 20 דקות
מנחה 5:50
שיעורי תורה ע"י הרבנים האומנים בין מנחה לערבית
מעריב 6:50
עריכת השו"ט בסוכת הגדולה ברחבת בית מדרשו' בתופים ובמחולת
מעגל סגור לנשים בהיכל הרווחץ

הושענא רבה

מעריב ליל הוש"ר 6:45
קריאת משנה תורה 7:00
בשעה 8:15 עריכת שו"ט סעודת דוד מלכא משיחא
ולכבוד אושפיזא דדוד מלכא משיחא
אמירת תהילים 11:00
שחרית הושע"ר ..... 8:00 (מכות)

שמחת תורה

בזמן הדלה"נ בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
תתקיים מעמד 'תהילים' ופירוש מן הסוכה ומנחה בסוכה
לאחרי"כ תפילת מעריב והקפות
שחרית 9:15
קידושא רבא בהיכל הרווחץ
כל הנערים (משוער) 1:00 יזכור 1:20
מנחה 5:30
שו"ט 'ועילת התנ' בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מעריב מוצי"ט ..... בוקר ר"ת
הבדלה ותיקון לאחרי"כ הקפות שניות בתוף ומחול בהיכל הגדול

סליחות

סליחות מוצאי מנחה (בהיכל מחדרי הגדול) 12:40
סליחות שאר הימים בשעה 12:30. בלילה בהיכל מחדרי הגדול
ובבוקר כל חצי שעה מושעה 5:45 בשטיבל' א' למעלה
סליחות זיכור ברות' ער"ה (בהיכל מחדרי הגדול) 5:30
התרת קולות ונדרים אחרי התפילה

ראש השנה

תזכורת: עירוב תבשילין

מנחה ער"ה 6:10
תפילת שחרית ב' דרמים (ארון עולם) 8:00
תקיעות שופר וקריאת התורה ב' דרמים (משוער) 11:00
מנחה יום א' [לאחרי"כ תשליל ממוא ליד השטיבלאך] 5:45

שבת שובה

מנחה ר"ה וער"ש 5:45
שחרית (מכות) 9:15
מנחה 5:50
לאחרי"כ סעודה שלישית ונעילת החג
בהיכל התישים [נציבות במו"ר]

עשרת ימי תשובה

סליחות כל חצי שעה מושעה 5:30 בשטיבל' א' למעלה
מנחה צום גדליה 5:50
מעריב צום גדליה 6:40

ערב יום כיפור

שחרית מנין המרכזי 7:00
חלוקת האניג לפקח לאחר התפילה
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מנחה ערב יום הכיפורים ..... כל חצי שעה משעה 1:00

שב"ק יום הקדוש

כל נדרי 6:00
שחרית (ארון עולם) [זכור משוער 12:00] 7:45
מנחה 4:30
נעילה (משוער) 5:00

יום טוב ויהי ענינה בצאתו של הקדוש
קידוש לבנה ושו"ט בתופים ובמחולת' לכלל אי"ש ת"ב בשעה 9:00

תאגדות ומוסדות • שטיבל' • היכל התורה • קאמארנא • מוסדות
מרים הנביאה • מרכז מוסדות קאמארנא בארץ הקודש

נו: 072-25-25-800 • טל: 072-25-25-800 • פקס: 072-25-25-801 | להערות ולקבלת הגלין otzrot.komarne@gmail.com